

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— I.

FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS

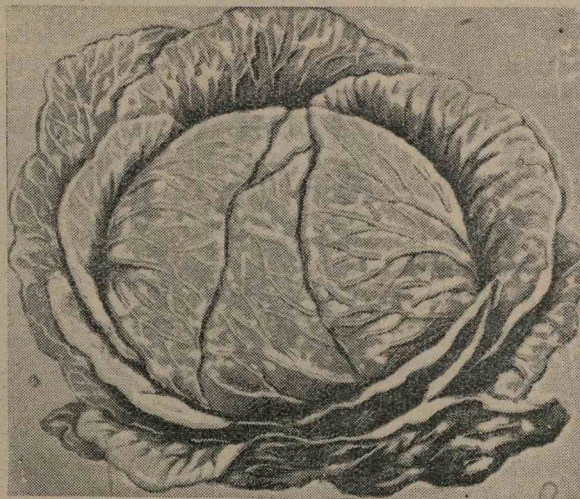
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ,
Strada Baron L. Pop 5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Vitaminok az éléskamrában.

A táplálékok legrejtélyesebb és legfontosabb alkotórészei a *vitaminok*. A vitaminok tulajdonképpen nem tápláló értékük miatt fontosak, hanem azért, mert jelenlétükkel szabályozzák az életfolyamatokat. 1912-ben állapította meg ezt *Funk* Kázmér és ő nevezte el így ezeket az anyagokat. A vitaminkutatások tehát alig negyedszázados multra nyulnak vissza. Ezen a téren történt utóbbi időben egyik legnagyobb felfedezés, amely dr. *Szent-Györgyi* Albert szegedi egyetemi tanár nevéhez kapcsolódik. A vitaminok sokfélék. A gyakorlati élet nézőpontjából négyfélének van jelentősége. Ezeket A, B, C és D vitaminoknak nevezzük.

Ha a vitaminok a táplálékokból hiányoznak, súlyos betegségek keletkezhetnek. A szervezet működését vitaminok nélkül úgy kell elképzelnünk, mint egy olyan, többszólamú énekdar dalát, amelyet nem vezet karmester és a különböző szólamok összekeverednek. Ezelőtt néhány évtizeddel még nagy tájékozatlanság volt azon a téren, hogy milyen betegségek származnak abból, ha a táplálékból bizonyos vitaminok hiányoznak. Ma már a hiányuk miatt fellépő betegségek pontosan elvannak határolva a többi betegségektől. Így például a gyermekek *csontlágylás* és *angolkóros* betegségét, továbbá a sokszor szinte járványosan fellépő *száraz szemgyulladás*át, a hámozott rizsen élő keleti népek úgynevezett *beriberi* betegségét, továbbá a rossz minőségű

kukoricából készült puliszktát fogyasztó nép *pellagra* betegségét vitamin hiányok okozzák. Sőt azt is megállapították a tudósok, hogy a gyermekek sok rossz szokása vitamin hiányból fakad. Így azok a gyermekek rágják körmüket, akiknek táplálékából a B és D vitamin hiányzik. Állatoknál a csontlágylás, a lábzsugor, az ivadékfelfalás, a szőr- és tollrágás vannak összefüggésben a vitamin hiánnyal.

A káposzta minden formában a legegészségesebb táplálék!

A vitaminok ösforrása a napsugárzás. A Nap sugarainak hatására keletkeznek a növényekben. A növényekből kerülnek az emberi és állati szervezetbe. A táplálékok összeállításánál tehát vigyázni kell arra, hogy a szervezet a számára szükséges összes vitaminokat megkapja. Jó, falusi barnakenyér, zöld főzelékek, gyümölcs- és tejtermékek a legkiválóbb és leggazdagabb források.

Aki az említett ételekből összeállított, vegyes kosztot él és húst is eszik, nem betegszik meg vitamin hiány miatt. Tavasszal, nyáron és ősszel bőségesen jut vitamin tartalmú táplálék az asztalra. Más a helyzet azonban télen. Télen a legtöbb ember vitaminban szegény ételeket fogyaszt. A zöld főzelék, gyümölcs nagyon sok asztalról hiányzik és ennek tulajdonítható, hogy tavaszra sok ember szervezete legyengül, betegségekkel szemben fogékonyvá válik. Ez az oka, hogy tavasszal hal meg a legtöbb ember.

Gondoskodnunk kell tehát arról, hogy

télen is megfelelő mennyiségben jusson szervezetünkbe vitamin. Azáltal érzük el, hogy télen is fogyasztunk zöldséget, gyümölcsöt s főképpen jó falusi barnakenyeret, mert a

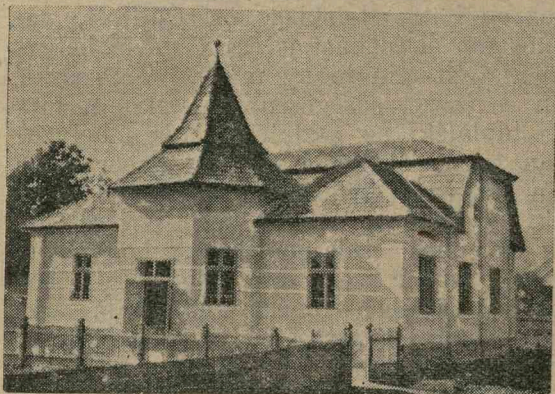
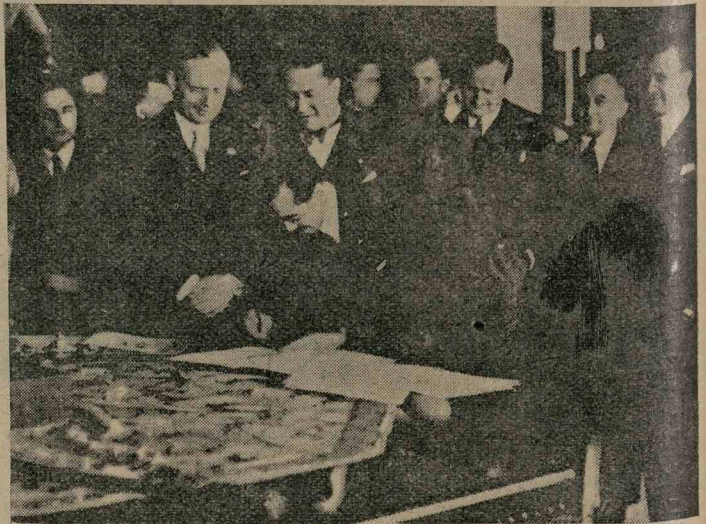
Vitamin hiány miatt fellépő szemgyulladás.

búzaszemnek az a része tartalmazza legnagyobb mennyiségben a szükséges vitamint, amelyből a korpa öröldik. A télire eltett zöldségek és gyümölcsök különösen friss állapotban nagyon jó vitamin források. Rá kell itt mutatnunk a káposzta jelentőségére. Dr. Szent-Györgyi Albert kutatásainak kezdetén

sok növényből próbált C vitamint előállítani, amelyhez a szervezet legnehezebben jut télen. Legalkalmasabbnak erre a célra a káposzta bizonyult. Később kapott aztán Szent-Györgyi a paprikában még jobb forrást. A paprikának azonban nincs olyan egyetemes felhasználhatósága a háztartásban, mint a káposztának. A káposzta besavanyítva valószínű orvosság. A besavanyított káposztában igaz, nem nagy mennyiségben, de a szervezet számára alkalmas formában és mértékben többféle vitamin van. A káposzta sava nyodását okozó apró szervezetek bőségesen uszkálnak a káposztalében és a szervezetbe jutva, pótolják a vitamin hiányt. A közfelfogás régi idő óta orvosságnak tartja a káposztalevet. Falun nagy értéke van és olyanok, akik télire nem savanyítanak káposztát, szomszédoktól, jó barátoktól, rokonoktól kérnek káposztalevet s így látják el magukat a kiváló orvosszerrel. Nem hiába tartották a régiiek a besavanyított káposztából készült ételeket a legegészségesebb táplálékoknak! A tudósok munkája is igazat ad a közfelfogásnak. Tekintsük tehát a káposztát, különösen a téli táplálkozás idején, egyik legfontosabb táplálékunknak: frissen és savanyított állapotban orvossággal egyenértékűen használhatjuk.

Szövetkezés a bolsevizmus ellen

Előző számunkban ismertekük annak az eseménynek a jelentőségét, hogy három nagyhatalom: Olaszország, Németország és Japán szövetséget kötöttek a bolsevizmus ellen. A szövetséget mind szorosabbra fonják, közelebről Berlinben központot állítottak föl, amely a bolsevizmus ellen való küzdelmet közös tervek szerint fogja intézni. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, amikor a japán követ Rómában aláírja a szövetségi szerződést. Közvetlen mögötte állnak Ribbentrop német nagykövet és Ciano olasz külügyminiszter.

Új közművelődési Ház.

Ma, amikor az iskolából mindinkább kevesebb kerül a magyar műveltség, fokozott mértékben örülhetünk annak, hogy műveltség iránt szorgalmasan építik föl Közművelődési Házaikat. Várfalva művelődési otthonát nemrégiben mutattuk be olvasóinknak. Itt látható képünk a szomszéd falunk, Aranyrákosnak Közművelődési Házát ábrázolja, amelyet nemrégiben avattak föl szép ünnepségek közt.

Egyház és nemzet.

Irta: Dr. gróf Bethlen György.

Az Országos Magyar Párt elnöke, Dr. gróf Bethlen György, egyuttal főgondnoka a Református Egyházkerületnek. Két nagy érzést képvisel tehát, a nemzeti és vallásos érzést. Alábbi előadásában, amelyet a reformáció emlékünnepe Brassóban tartott, a két nagy érzésnek egymáshoz való viszonyát fejtegeti. Megállapításai minden erdélyi magyar embernek megszívlelendő tanulságot szolgáltatnak.

A reformáció emlékünnepe alkalomszerűvé teszi mindnyájunk számára, hogy az egyházunk lényegét alkotó kérdések felett elmélkedjünk. Az ilyen elmélyülés és egyes fogalmaknak ennek folyományaképpen széles körök előtt való tisztázása nagymértékben szolgálja Anyaszentegyházunkat, amelynek mindenkori állapotát, belső tartalmát és külső képét az egyháztagok sokaságának hite és mindennapi viselkedése határozza meg. Tőlünk függ az, hogy a hitbeli közösség mennyire közelíti meg az apostolokét.

Utóbbi időben gyakran hallottuk felvetni azt a kérdést, hogy milyen viszonyban van egymással a református egyházhoz és a magyar nemzethez való tartozásunk és hogy voltaképpen ezek közül melyik is az előbbrevaló?

Mai és régi példák

A világban körülnézve, azt látjuk, hogy a német birodalomban jelenleg fennálló államkormányzati rendszer túlhatalmasságra és kizárólagosságra törekvése miatt az egyházakkal és ezek között az evangélikus egyházzal is, összeütközésbe került. Természetes, hogy a német államkormányzat a polgárok nemzeti érzését a legkevésbé sem bántja, ellenben kormányzati módszerei nem mindig egyeztethetők össze a protestáns egyházalkotmányal és lelkiismereti szabadsággal.

Svájcban több évszázados fejlődés eredményeképpen oly politikai kormányzati rendszer alakult ki és áll fenn ma is, amely nem jutott ellentétbe sem a lakosságát alkotó különféle nemzetiségekkel, sem pedig az egyházakkal. A nemzetiségek és az egyházak is békében élnek egymás mellett és egymással.

A magyar és erdélyi protestántizmus történetéből megismerhetjük azt a hosszantartó védekező harcot, amely a nemzeti és vallási szempontból idegen, sőt sokszor ellenséges kormányhatalommal kellett létért és fennmaradásáért folytatnia. A támadás egyszerre irányult egy a magyar nemzetiség, mint a protestántizmus ellen. E történelmi fejlődés eredménye, hogy a közhasználatban még ma is magyar vallásnak nevezik a református vallást, aminek felemlítésével távolról sem akarom más egyházak nemzeti történelmünk fénylő lapjaira vésett kimagasló érdemeit kisebbíteni. Nem teszem ezt akkor sem, midőn kiemelem azt, hogy a protestántizmus mily nagy érdemeket szerzett nemzetünk történelmében általában, továbbá a magyar nemzeti közművelődés és az irodalom előbbrevitelében.

Érzem és tudom, hogy a mai alkalom, amikor szólok, a legszigorubb igazságosságra és tárgyilagosságra kötelez, mégis azt kell mondanom, hogy ma ismét oda jutottak a romániai kisebbségi egyházak és köztük a református egyház, hogy a román nemzeti állampolitikának nem ugyanarra szeretett és gondozott édes gyermekei, mint a görög keleti egyház és a görög szertartású katolikusok. A romániai egyházak között teljes egyenlőség nincsen. A román nemzeti politikát a nemzeti kizárólagosságra törekvés hozza ellentétbe a nem román hivekből álló egyházakkal. Ezek tehát nem is annyira egyházi, mint inkább nemzeti politikai okokból szenvednek sérelmeket. Így hiveinek magyar mivolta miatt a református egyház.

A református egyház nemzeti magyar egyház jellegével bír, ami elnevezésében is kifejezésre jut. Nem szenved kétséget, hogy sajnálatos és elítélésre méltó túlzások és kilengések a református egyháztagot református és nemzeti mivoltában egyszerre fenyegetik. Mert ha, akár látszólag csak külön fenyegeti is veszély református mivoltát, mint például az újabban mind gyakrabban

előforduló kényszertéritések eseteiben, ez egyttal kihat és veszélyezteteti magyar mi-voltát, aminthogy a fordított esetben refor-mátus mi-voltát.

A háboru előtti nyugati államképletek-ben az egyház, az államkormány, továbbá a nemzeti hovatarozandóság kérdésében a helyes és boldogító egyensulyi állapot létezett. Az állam nem avatkozott a közmegnyug-vásra elfogadott és megállapított határokon túlmenőleg az egyházak ügyeibe. Az állam-nak és az egyházaknak is meg volt külön-külön felsőbbségük és hatáskörük, amely egymástól minőségileg különbözött és épp emiatt nem jutott egymással ellentétbe. Az egyházi és állami szempontok egymás mel-lett békésen érvényesülhettek, ugy, amint például Svájcban még ma is. Ilyen körülmé-nyek között ott nincs értelme annak, hogy az állam vagy az egyház elsőbbségének kér-dését felvessék, mivel sorrendet csak egy-nemű fogalmak, vagy tárgyak között állit-hatunk fel, ellenben különeműek között nem. De ha ennek ellenére Svájcban mégis felvetnék ezt a kérdést, abból sem származ-hatna valamely irányban gyakorlati kár.

Megértem, hogyha a németországi ese-mények folytán ott felvetődik az a kérdés, hogy melyik az elsőbb: az állam-e vagy az egyház?

Van-e értelme az elsőbbség vitatásának?

Azonban nem értem meg, ha valaki ná-lunk szükség nélkül veti fel. Tovább megyek és megtévesztésre, a fogalmak egészségtelen összezavarására vezetőnek, tehát károsnak és veszedelmesnek tartom az elsőbbség vita-tását.

Nem fog ártani, hogy ha e helyen hivat-kozzom Erdély nagy fiára, Ravasz Lászlóra, aki nemcsak a magyar, de az egész világ refor-mátusságának is kimagasló alakja. Ő azt mondta, hogy: „ha egy egyház megtiltaná nekem, hogy magyar legyek, én kilépnék ebből az egyházból“.

Azt kell mondanom, hogy nem tudja, mit cselekszik és még akarátán kívül is kárt okozhat, aki ez ellen vét.

Az még sohasem történt meg, hogy a magyar református ember hithűsége kárára lett volna nemzethűségének, vagy hogy azzal összeütközésbe jutott volna, épp ugy, amint a megfordított eset sem képzelhető el.

Nyugodjunk meg tehát abban, hogy re-formátus egyházunk vagy magyar marad, vagy ha nem, akkor a pusztulás vár reá!

Az iskolák elvesztését egyház és nemzet egyformán megszenvedik.

Hogy ezen állításom nem alap nélkül való, ennek bizonyítására példaképpen em-litem hitvallásos iskoláztatásunk mai álla-potát. Nem tartom helyénvalónak, de emel-lett felesleges is, hogy részletesen ismertes-sem az okokat, melyek azt előidéztek. Igy csupán ama lesujtó tényt említem meg, hogy egyházkerületünk iskolaköteles gyermekei-nek csak mintegy harmadrésze tanul anya-nyelvén írni és olvasni, kétharmada ellen-ben nem.

Bennünket nemcsak azért kell érdekel-jen e kérdés, mivel természetes, hogy refor-mátus hitvallásos nevelést nem református iskolától nem várhatunk, de emellett azért is, mert azon gyermekeink számára, akik az iskolában nem anyanyelvükön tanulnak napról-napra mind nehezebbé válik a vallás oktatása. Az egyházunkat ennek követke-zésben fenyegető óriási veszedelem fel kell hogy rázza még azokat is, akik bűnös kö-zömbösséggel viseltettek iskoláinkkal szem-ben. Ébredjenek végre fel a mai siralmas helyzet láttára és akkor bizonyára annak felismerésére kell jutnunk, hogy azt kivirá-goztassuk, azért semmi áldozatot se sajnál-junk, ahol az nem volt, vagy elveszett, azt, ha lehetséges, megalkossuk. Az egyházat is-koláiért saját magával szemben is súlyosabb kötelesség terheli, mint valaha. Iskoláival együtt apadnak, vesznek hivei. Ahogy az édesanya szeretete annál nagyobb, minél na-gyobb veszedelem fenyegeti gyermekét, ugyanugy kell éreznünk nekünk is és soká vihart látott iskoláinkat, amelyek még soha sem voltak oly szorongatott helyzetben, mint ma, utolsó erőnk megfeszítésével kell védel-moznünk. Ha a mi hibánkból vesztenék el azokat, ezzel egyházunk sirásóivá is vál-nánk.

Ahol pedig nincsen iskola, ott a szül-őkre hárul ama kötelesség, hogy annak hiá-nyát képességükhöz mértén pótolják.

Mindakét szent érzést ápolnunk kell.

A nemzeti érzés a vallásos hittől külön-bözik, tehát azzal egyazon sorrend viszony-latába nem tehető. De mindenki, akiben van

nemzeti érzés, tudja, hogy a nemzeti érzés szintén az emberek lelki világának legmélyén lakozik és ha az valódi és őszinte, akkor onnan semmilyen erővel sem téphető ki. Ezért áldozták fel önként életüket milliók. Sorrend a kettő között éppen úgy nincsen, mint ahogy nagy költőnk szerint Pókainé sem tudta eldönteni, hogy melyik fiát szeresse jobban?

Ne is vessük tehát fel a kérdést, hogy a nemzeti érzés-e erősebb, vagy a vallásos hit, mert ez ugysem fog megoldást eredményez-

ni, legfeljebb megoldhatatlan következményekkel járó lelki összeütközések felidézője és okozója lesz. Nem oldja meg azt a legfényesebb szellemi boncolgatás sem, mivel az a hatókörét túlhaladó térbe elérni nem tud. A megoldásnak egyformán szent érzések külön-külön való uralmu nemzet és egyház állja útját. Legyünk boldogok, hogy egyházunk nemzeti jellege folytán békésen férhetnek meg egymás mellett. Vallásos hitünk nem fog ezért megfogyatkozni, sőt inkább még gazdagodni fog!

Külföld.

Angol-német közélet.

Chamberlain, angol miniszterelnök már több alkalommal kifejezésre juttatta az angol kormánynak azt a szándékát, hogy Németországgal is, Olaszországgal is baráti viszonyt teremtsen. Ez a szándék most tettekben is megnyilvánul: az angol kormány egy tekintélyes tagja, Halifax lord Berlinbe utazott, ahol Hitler elnök-kancellárnál tisztelegő látogatást tesz. Ezen a látogatáson tulajdonképpen tárgyalások nem lesznek. Az angol lord — előre meghatározott kérdések alapján megismeri Hitler felfogását a világpolitika minden kérdéséről és az angol kormány e felfogás ismeretében fogja megtenni a szükséges további lépéseket az angol-német viszony megjavítására. A kérdések között a spanyol kérdésen, valamint a távolkeleti (kinai) viszályon kívül ott fog szerepelni a német gyarmatok kérdése, valamint a Duna-medence viszonyának a rendezése is. A találkozást nagy érdeklődés kíséri az egész világon s azt remélik az öle, hogy végeredményben sikerülni fog a ma két ellentétes táborban álló emberiség egyesítése s ezzel a háborus feszültség megszüntetése.

Anglia és Olaszország közt is javul a viszony. Chamberlain angol miniszterelnök most említett kijelentése igen jó hatást tett Olaszországban is. Valószínű, hogy Halifax lord berlini

látogatásának befejezése után a római angol nagykövet, Perth lord, az olasz kormánnyal kezd tárgyalásokat a baráti viszony helyreállítására. Olasz részről elsősorban Abesszinia elfoglalását fogják feltételül tűzni s emellett a német gyarmati igények kielégítését. Ezzel szemben Anglia azt kívánja, hogy Olaszország hagyjon fel az arabok angolellenes izgatásával, csökkentse líbiai seregét, amely mai felemelt létszámában fenyegetés az Angliával baráti viszonyban álló Egyiptom ellen és végül biztosítsa Anglia Földközi-tengeri útjainak szabadságát. A tárgyalások csak később fognak megindulni s ha jó eredményre vezetnek, szintén elő fogják segíteni az igaz béke munkálását.

A spanyol helyzet. Haretéri esemény nem volt az elmúlt héten, de az angol-nemzeti spanyol megegyezést véglegesen megkötötték s a külföldi önkéntesek hazaszállítása kérdésében is teljes a megegyezés, mert végre a szovjet is elfogadta az angol tervet. Most már csak az volna hátra ebben a tekintetben, hogy a hadakozó felek is hozzájáruljanak a kiszállításához. Erről azonban még nem érkezett megbízható híradás.

Győznek a japánok. A déli-haretérien tovább tart a japán csapatok lassu előhaladása, nehéz terepen és sok nehézségek között, mert a kínaiak hidak felrobbantásával, gátak tvágásával s hirtelen ráütésekkel, folyton nyugtalanítják a japá-

nokat. A kínai kormány márt megtette az előkészületeket Nanking városának a kormány székhelyének kiürítésére, de ez nem jelenti még a háboru végének közeledését, mert a kínaiak elszántsága semmit sem csökkent s most is azt hangoztatják, hogy a háboru nagyon sokáig, legalább öt évig fog tartani.

Japán visszautasította másodikk meghívását is a brüsszeli konferenciára. Ezért olyan határozatot hoztak Brüsszelben, amely szigoruan eltildi Japán magatartását és — bár burkoltan — megtorlások alkalmazásával fenyeget.

Kisebbségek Magyarországon.

Darányi Kálmán, magyar miniszterelnök a nála tisztelegő német küldöttségnek kijelentette, hogy a magyar kormány nem kívánja a magyarországi németiséget kivetközletetni nyelvéből és hagyományából, sőt minden tekintetben segítségére kíván lenni. Ezért a német kigazdák részére németnyelvű gazdasági tanfolyamot állít fel és gondoskodik németül teljesen tudó tanítókról a német községek iskoláiban.

A küldöttség köszönettel vette tudomásul a miniszterelnök nyilatkozatát s mind vezetője mind tagjai hangsúlyozták, hogy ők, bár anyanyelvük német, azért jó magyarok, mint voltak őseik is.

Terjesszük a
„Magyar Nép“-et

Tatarescu után – Tatarescu.

A Kormányválság nagy gyorsasággal zajlott le. Amit a benfentesek előre megjósoltak, valóra vált, nem a nemzeti parasztpárt, hanem újra a liberális párt került uralomra. Tatarescu lemondása után ugyanis a király Mihalachet, a nemzeti parasztpárt elnökét bizta meg kormányalakítással, de rendkívül súlyos feltételekhez költte a megbízást. Az uralkodó azt kívánta, hogy Mihalache és pártja egyezzen meg azzal a Vaida Sándorral, aki valamikor a nemzeti parasztpártnak egyik oszlopos tagja volt, később azonban onnan kilépett, az ország egyik legnagyobb pártját kettészakította és azóta is élesen harcol a nemzeti parasztpárt mai vezetősége ellen.

Mihalache ilyen súlyos feltételekkel is elfogadta a kormány megbízást és az uralkodó ajánlatát a nemzeti parasztpárt vezérő bizottsága elé terjesztette. Itt azonban egységesen és határozottan elutasították a Vaidával való együttműködés gondolatát és kijelentették, hogy a nemzeti parasztpárt, mint az országnak egyik legerősebb pártja egyedül is alkalmas arra, hogy az ország kormányzását átvegye és semmi szükség nincs a Vaidával való együttműködésre és az ő támogatására. Az egységes határozat után Mihalache megjelent az uralkodó előtt s jelentette pártja egységes határozatát s kijelentette, hogy további rendelkezésekre vár, felajánlva a nemzeti parasztpárt legmesszebbmenő szolgálatait az uralkodó s az ország érdekében. A király azonban nem adott újabb megbízást Mihalachenak s magához hívatta Tatarescu lemondásban levő miniszterelnököt s újra őt bizta meg kormányalakítással. Itt is feltételeket szabott. Ragaszkodott ahhoz,

hogy a liberális kormányzást szélesebb alapokra fektessék. Tatarescu elfogadta a megbízást s megkezdte a tanácskozásokat. Gheorghe Bratianu és Iunian kereken visszautasították Tatarescu ajánlatát, csak Iorga volt az egyetlen, aki hajlandó volt együttműködni a régi liberális kormánnyal. Tatarescu újra kihallgatáson jelent meg s akkor a király újabb feltételt szabott. Eszerint az uralkodónak az volt a kívánsága, hogy Tatarescu Vaida Sándorral kössön megegyezést. Ez Tilea közvetítésével gyorsan sikerült. Tatarescu és Vaida megállapodást kötöttek. A megállapodás szerint *Vaida és hívei egyelőre nem vesznek részt a kormányban, de a közelgő választásokon együtt fognak haladni a liberális párttal.* Ez a megegyezés eldöntötte a hat napig tartó kormányválság megoldásának a kérdését. Az uralkodó elfogadta Tatarescunak Vaidával és Iorgával való megállapodását s kinevezte az új kormányt, amely tulajdonképpen a régi liberális kormányból áll, egyetlen jelentősebb változás az, hogy Pop Valér, aki eddig a kereskedelmi és ipari tárca élén állott, csak tárca nélküli miniszter lett és helyébe Bujoiut nevezték ki. Az új kormány november 17-ikén le is tette az esküt.

Tatarescu miniszter már programbeszédet is mondott, amiből arra lehet következtetni, hogy a kormány kissé jobbra tolódott. Feloszlatták a parlamentet s decemberben új választások lesznek. A magyar választóközönség mint távoli szemlélő nézte a kormányválságot s most sincs más teendője, mint felkészülni az új választásokra, ahol a magyarság megmutathatja összetartását és egységes erejét.

Belpolitikai hírek

Felségfolyamodvány. Az Országos Magyar Párt sepsiszentgyörgyi nagygyűlése elhatározta, hogy a magyarság az uralkodó elé terjeszti összes sérelmeit. Ezzel a fontos határozattal kapcsolatban az Országos Magyar Párt központi vezetősége az alábbi közleményt tette közzé:

„Az Országos Magyar Párt folyó évi sepsiszentgyörgyi nagygyűlése elhatározta, hogy a magyar nemzeti kisebbség sérelmeit és kívánságait *Öfelségére a király elé terjeszti. Tekintet-*

tel a hosszabb ideje húzódó politikai válságra, valamint Öfelségének ezzel is kapcsolatos rendkívüli nagy elfoglaltságára, a Magyar Párt elnöke mindezt ideig nem kért személyes kihallgatást Öfelségétől, hanem a magyarság sérelmeit és kívánságait írásba foglalva, felségfolyamodvány formájában juttatta el az elmúlt hét folyamán az udvari marsalli hivatalhoz.“

Helyükön maradnak a prefektusok. Az új belügyminiszter, Franasovici táviratban értesítette a prefektusokat, hogy átvette a belügyminisztérium vezetését. Egyben utasította

őket, hogy maradjanak helyükön és folytassák tovább eddigi munkásságukat.

Nagyjelentőségű kérdéseket tárgyalt az Országos Magyar Párt tasnádi tagozata. Az Országos Magyar Párt Tasnádi községi és Tasnád járási tagozata ünnepélyes keretek között tartotta meg tisztújító közgyűlését. A közgyűlésen megjelentek br. Jósika János képviselő, dr. Inczedy-Joksman Ödön országos ügyvezető alelnök, gr. Béldi Kálmán a megyei tagozat, Kölcsey Ferencz a nagykereskedelmi járási tagozat és br. Györffy Lajos a krasznai járási tagozat elnökei. A közgyű-

Kiirták a választásokat.

A parlament feloszlataásáról szóló királyi rendelet a hivatalos lapban megjelent. Egyidejűleg kitűzték az országos választások időpontját. A képviselő választások december 20-án lesznek, a szenátor választásokat december 22-én tartják meg. A községi és vármegyei tanácsosok december 28-án az ipari-, kereskedelmi- és munkakamarák, valamint az egyetemek december 30-án választják meg szenátorait. A választások tehát ujesztendeig lejárnak. A rendelet intézkedik az új parlament összehívásáról. Az újonnan megválasztott parlament 1938. február 17-én fog összeülni.

A választások kiírása után azonnal megkezdtek az összes pártok a listák letevését. Az Országos Magyar Párt legtöbb helyen már letette a választási listát. A törvény módot ad arra, hogy a letett listákon utólag változtatásokat lehessen eszközölni. A magyarság mindenütt nagy lelkesedéssel készül a választásokra.

lésen Jósika János képviselő számolt be parlamenti munkásságáról. Rámutatott a sérelmekre, amelyek a liberális kormányzat alatt érték a magyarságot. Kiemelte a nemzeti munkavédelemmel kapcsolatos intézkedések sérelmeit. Br. Jósika részletesen foglalkozott a kisantant és Magyarország között folyó tárgyalásokkal, amelyek Magyarország és a kisantant közötti békés viszony helyreállítását célozzák. A magyar képviselő kijelentette, hogy a Magyar Párt őszintén óhajtja a megegyezést, mert a megegyezéstől a magyar kisebbség helyzetének javulását várja. A tisztujítás megejtése után dr. Inczédy-Jakóman Ödön, országos ügyvezető alelnök tartott nagyhatású beszédet. Beszédét azzal fejezte be, hogy csak a töretlen magyarságot. A közgyűlés dr. Bethlen György országos elnököt táviratban biztosította ragaszkodásáról, hálájáról és törhetetlen hűségéről.

Elkeseredés a nemzeti pártban. A nemzeti parasztpárt reményességei a kormányutódlás kérdésében teljesen kudarcot vallottak. A nagy sikertelenség érthető elkeseredést váltott ki a párt kebelében. Mihalache elhatározta, hogy lemond a nemzeti parasztpárt elnökségéről. Maniu beszüntette tartozkodó álláspontját és Bucurestibe utazott.

**Ha sikert akar elérni,
hirdessen a**

"MAGYAR NÉP"-ben

IPAROSOK FIGYELMÉBE

AZ IPAROS

az új területek kis- és közép-
iparosainak országos hetilapja.

Megjelenik minden pénteken 10
nagy oldalon. - Előfizetési ára
negyedévi 75 lei. Kérjen mutat-
ványszámot a kiadóhivataltól:

Arad, Str. Bratlanu 18.
Iparos-Díthon.

Hirek

**ERDÉLYI SZEMMEL —
DÁNIÁBAN!**

Dánia mezőgazdasági fejlettségével nem egyszer foglalkoztunk lapunkban. Most, amikor annyi szó esik a magunk gazdálkodásának újjászervezéséről, időszerűnek látjuk, hogy Dánia gazdálkodásának tanulságait olvasóink elé tárjuk. Most ugyanis abban a kedvező helyzetben vagyunk, hogy nem könyvekből vonjuk le a tanulságokat, hanem egyik munkatársunk helyszíni megfigyeléseiből. Lapunk következő számában Gyallay-Pap Zsigmondnak dániai tapasztalatairól szóló cikkeit fogjuk közzélni.

Erdélyi szemmel — Dániában!
— ez lesz a cikksorozat címe. Természetes, hogy ezek az időnként megjelenő cikkek nemcsak a mezőgazdasággal fognak foglalkozni, hanem általános társadalmi képet is nyújtanak a dán nemzet életéről s különösen annak népi vonatkozásáról. Az erdélyi magyar gazda is előre akar haladni, tehát jó látnia valamilyen magas célt, amely felé törekednie kell. A Dániában kelt cikkeket az érdeket kívánják szolgátni,

Lehullott a hó. Erdély egész területén havazott. A magasabban fekvő hegyvidékeken a hó megállott. A havazás különben egész Európában beköszöntött. Középeurópa országaiban hó fedi a hegyeket. Magyarországon, még Budapest környékén is, 20—25 centiméter vastag hóréteg borította napokig a hegyeket.

December elsejétől kezdve színházakban és mozikban énekelni kell a király-himnuszt. A belügy- és nemzetnevelésügyi miniszter rendelete értelmében december elsejétől kezdve az összes színházakban és mozikban az előadás végeztével a király-himnuszt el kell énekelni.

A rendeletben a közönséget kéri, hogy méltó viselkedéssel járuljon hozzá az ünnepélyesség emeléséhez. A rendelet célja, hogy állandóan és mindennütt tolmácsolják az ország hódolatát az uralkodóval szemben.

A jövőben csak az vehet rádió-készülékét, akinek rádió-engedélye van. A postaigazgatóság rendeletet küldött a rádiókereskedőknek, amelyben közli, hogy a jövőben csak annak adhatnak el rádió-készülékét, aki igazolja, hogy szabályszerű rádió-engedélye van és az előfizetési díjjal nincs hátralékban.

A karácsonyi bójtben nem lehet mulatságokat rendezni. A belügyminiszter rendelete értelmében november 15-től december 27-ig, a karácsonyi bójt idején, nem szabad bálokat, táncos teacstélyeket és mulatságokat rendezni. Ez alatt az idő alatt tehát senki se kérjen engedélyt mulatságok rendezésére.

Büntetés a tulipán viseléséért. Temesváron egy zenekar egyenruhában játszott. Az egyenruha egyik-ujján tulipán-diszítés volt. A zenészek ellen vádat emeltek, hogy a tulipán magyar nemzeti jelvény és annak viselése izgatás a román állam ellen. A tárgyaláson a zenészek azzal védekeztek, hogy a ruhát egy filmben látható jelmez után mintázták. A tüvényeszek a zenekar nyolc tagját háromezer lej pénzbüntetéssel sújtotta.

Ölt a szilvapálinka. Beke Dénes, alsócsernátoni legény fogadásból arra vállalkozott, hogy megiszik egy liter szilvapálinkát. Beke a szilvapálinkát megitta. Rövid idő múlva elvesztette eszméletét és megralt.

Uj csatornát fognak építeni a Duna-áلتában. A tenger felé irányuló, dunai forgalmatnagyhézséggel lehet lebonyolítani, mert a Duna hajózható ágai eliszapolódtak. Erre való tekintettel új csatornát építenek, amely a tenger felé irányuló, dunai hajózást megkönnyíti.

Életfogytiglani kényszermunkára ítélték a gyilkos diákokat. Sile Constantinescu, bucarestii diák meggyilkolta szüleit, hogy könnyelmű mulatozásaihoz pénzt szerezzen. A gyilkos diákokat életfogytiglani kényszermunkára ítélték.

Nagy tűz volt Bihar-községben. Szabó Manó, Bihar-községi gazda szérus kertjében tűz keletkezett. Nagyértékű széna és szalmatömeg égett el. A tűzoltók a tüzet több órai nehéz munkával oltották el. A kár százezer lejnél nagyobb összegre rug.

Járványos betegségek pusztítanak Erdélyben. A Bánát sok községben veszedelmes méreteket öltött a tifusz-járvány. Szatmár környékén tifusz és vörheny betegség szedi áldozatait. A nedves, hűvös időjárás elősegíti a betegségek terjedését.

Nem való a szeszes ital gyermeknek. A marosmegyei Székelyvaja községben Garzó Vencel tizenhárom éves fiú szülei vel együtt nagyobb mennyiségű, forrásban levő ujbort fogyasztott el. A fiú éjszaka súlyos beteg lett és reggelre meghalt. A hatósági orvos megállapította, hogy a fiú halálát szeszmérgezés okozta.

Hárpia-vadászat. A legvérengzőbb délamerikai sasfajta életveszélyes vadászatáról közöl rendkívül érdekes és színes eredeti leírást *Tolnai Világlapja* új száma, amely most jelent meg.

Betiltották a Szatmáron megjelenő „Szabadsajtó” című napilapot. A hetvenedik évfolyamában járó „Szabadsajtó” napilap megjelenését betiltották. A *Romániai Népkisebbségi Újságíró Szervezet* a sérelem orvoslása érdekében megtette a szükséges lépéseket. Sajnos, a közbenjárás nem járt eredménnyel. A lap betiltása következtében hatvan ember maradt kenyér nélkül. A Kisebbségi Újságíró Szervezet elhatározta, hogy a sérelmes ügy orvoslása érdekében minden rendelkezésére álló, törvényes eszközt felhasználni.

Szőrnyü kimenetelű családi vizsály. Szilágymegyében, Piskolton, Sebők Imre gazdálkodó rég haragos viszonyban volt gyermekeivel. Amikor új asszonyt hozott a házhoz, hat tagból álló családját az utcára tette. E hó 10-én legnagyobb fia, Pál, hazament a ruhájáért. A fölujult vizsályban az apát kést rántott elé és fiára rohant. Dulakodás közben a kés a fiú kezébe került, aki apját halálosan megszurta. Mire a szomszédok a helyszínre siettek, Sebők Imre már halott volt. A faluban nagy részvétet tanúsítanak az így szerencsétlenül járt fiú iránt, ki egyébként igen derék, becsületes ember volt. A helybeli csendőrség a fiút őrizetbe vette és a kihallgatását megkezdte.

Tavasszal ismét megnyitják a párisi világkiállítás. A francia minisztertanács hosszas vita után határozott, hogy a párisi világkiállítást tavasszal újra megnyitják. A francia kormány erre a célra újabb négy százmillió frank hitelt fog parlamenttől kérni.

Tanítók, lelkészek, nőszövetségek figyelmében!

Az Uj Cimbora, a megnyilvánuló érdeklődés alapján, mint eddig minden évben — közkívánatra ismét összeállítja *Őszi szindarab sorozatát* — amelyben találhatók *karácsonyi, anyáknapi, vizsgái* és más alkalmi szindarabok. A sorozat ára portóval együtt 25 lej. Előre beküldendő!

Ezen kívül külön füzetként megjelentette *Simon Sándor: „Karácsonyi örömök”* és *Kirjárné Kovács Emma: „Mikulás, Krampuszok és szegény kisfiu”* c. szindarabjait. A kettő egybefűzve, portóköltéssel együtt csak 20 lej. Megrendeléseket már most elfogadunk a pénz előzetes beküldése mellett.

Gyárkéménynek ütközött és lezuhant egy repülőgép. Egy francia utasszállító repülőgép a köd miatt Ostende közelében gyárkéménynek ütközött és lezuhant. A repülőgépen ült a hesseni hercegi család hat tagja is. A szerencsétlenség alkalmával a hercegi család tagjai és a repülőgép személyzete meghaltak. Elpusztultak a hercegi család milliókat érő ékszerai is. A nagyhercegi családból csak az egy éves Anna hercegnő maradt életben, akit otthon hagytak.

Meghalt kötelessége teljesítése közben. Szakács Mózes, vasuti tüzelő, Dános és Segesvár között a robogó mozdonyt vizsgálta. A vonat a Küküllő hidjára érkezett és a hid vas szerkezete Szakács Mózes fejét összeroncsolta. A kötelesség teljesítése közben meghalt Szakács Mózes Héjjasfalván lakó hattagnu családjá gyászolja.

Megjelent a „Magyar Népegészségügyi Szemle”. A dr. Schmidt Béla által szerkesztett „Magyar Népegészségügyi Szemle” tanulságos tartalmából az alábbi cikkeket emeljük ki: „A védőoltásokról”, „A

tej, mint gyógyszer”, „Az alvásról”, „A szesz az egészséges és boldog családi élet veszedelme”, „Vasárnapi Iskola”. A folyóirat megrendelhető a lap kiadóhivatalában, Tg. Mures, Str. Sft. Gheorghe 20. szám.

Félmillió lej értékű szőnyeg. Bulgáriában óriási szőnyeget készítettek. A szőnyegen két esztendeig tizenhat asszony dolgozott. A szőnyeget egy gazdag amerikai vette meg aránylag nagyon olcsón, ötszáz ezer lej értékű összegnek megfelelő áron.

Katolikus hittérítő áldozatos halála Afrikában. Egy páter Fintán nevű katolikus hittérítő Közép-Afrika vad vidékén terjesztette a kereszténység tanait. Beteggyógyítással is foglalkozott. Egy este súlyos beteghez hívták. Motorkerékpárján utnak indult, hogy a beteget felkeresse. Közben óriási vihar keletkezett, az utat eltévesztette és a megáradt folyóba zuhant. Holttestét napok múlva találták meg. A derék hittérítő halála gyászba borította az egész vidéket, mert mindenütt, mint nagy jóltevőt ismerték.

Megölte a villamosáram. Castleford, angliai városban egy leány villamos hajszáritót használt. A gépezet szigetelése hibás volt és a villamos áram halálra sujtotta a leányt.

Évszázados emberi élet. Holtmaroson élt Csatlós Jánosné, Szathmáry Mária, aki még ez év februárjában betöltötte a száz esztendő. Az idős asszony hiteles adatok szerint 1837. február 19-én született és nemrégiben halt meg. Száz és fél évet, azaz 1206 hónapot ért meg. Az emberi átlagos élettartamhoz viszonyítva nagy idő.

Világkiállítás Rómában, 1941-ben Rómában világkiállítás lesz. Az alapköveteteli ünneplés nagy fényvel folyt le.

Megjelent az „Egészség” novemberi száma. A dr. Normand által szerkesztett „Egészség” című folyóirat novemberi számából kiemeljük a következő cikkeket: „Az iszapfürdők hatása”, „Hogyan terjed a járványos gyermekbénulás?”, „Tudnivalók a cukorbetegségről”, „Gyakorlati tanácsok a téli táplálkozásról”, „Egészség, szépség”. A folyóirat megrendelhető a Kiadóhivatalnál Cluj-Kolozsvár, Str. Gen. Berthelot 8. Előfizetési ára egy évre 110 lej.

A párizsi színházak legújabb szenzációi. A francia főváros legújabb színházi eseményeiről rendkívül érdekes, eredeti képekkel illusztrált riportban számol be a *Déliab* legújabb száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

Őszi ültetésre

Gr. Teleki Arvéd faiskolája
Drăşov, posta: Cunjă
jud. Sibiu ajánl: Jonathan,
Ontario London,
Török Bálint, Batul,
Arany Pármen, Boskoop szépe

alma csemetéket

Rákóczy, Ageni
szilva ringló,
nagygyümölcsű eper
és ribizke folyton-
termő málnatöveket
tiz és száz darabon-
ként előnyös árban.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Erdélyi szemmel – Dániában.

I.

Dánia Európának egyik legkisebb országa egész terjedelmében, ötszáz kisebb szigetével együtt, kényelmesen elférne Erdély határai között. Azt kellene hinnünk, hogy az éghajlata barátságosan hideg, mert például fővárosa Kopenhága, éppolyan magasan fekszik északon, mint az orosz főváros, Moszkva. Dániát azonban minden oldalról tenger veszi körül és ennek meleg légáramlásai kedvezően befolyásolják az időjárást, mely a lehető legalkalmasabb a földművelés, de főleg az állattenyésztés számára.

Dánia mezőgazdasági ország. Területének alig egy tized része alkalmatlan a művelésre, a többi részén olyan eredményesen gazdálkodnak, hogy az általános gazdaság és jólét Európa egyik országában sem olyan nagy, mint Dániában.

Minek köszönheti a kicsiny gazdaország kiváltságosan jó helyzetét és nagy gazdagságát?

Ezt a kérdést a világ minden részéről összegyűlt szakemberek ezrei tanulmányozzák állandóan a helyszínen, Dánia világhírű gazdasági intézményeiben, iskoláiban és kint, a földműves nép körében. Az egyik vidéki tejszövetkezet vendégkönyvében nyolcszáz külföldi látogató nevét olvashattam, akik mind 1937-ben jártak a dán faluban. Közülük több, mint kétszázan az Amerikai Egyesült Államokból, száznegyvenen a messzi Japánból jöttek, hogy megismerjék Dániának gazdasági berendezkedését és ezek között is a dán falu tejszövetkezetét.

A külföldi látogatók nagy érdeklődésének csak az lehet a magyarázata, hogy Dánia sok hasznos tapasztalattal és követendő példával tud szolgálni az egész világ számára. Vajjon haszontalan elfoglaltság lesz-e, ha ezekről a tapasztalatokról és tanulságokról egy másik gazdaország lakói: a Magyar Nép olvasói is tudomást szereznek?

Miután szerencsés alkalom adódott arra,

hogy e sorok írója is a külföldi tanulmányozók közé állhasson, mindenképp előtt azt mérlegelte, hogy mit kell meglátnia erdélyi szemmel Dániában? Mindenben példamutató-e Erdély számára a dán állam és ennek berendezkedése? Ajánlhatja-e például az erdélyi földművesnek, hogy a gazdálkodás rendszerében is megfontolás nélkül kövesse a dán példát, mert ennek éppen olyan áldásos következményei lehetnek, mint a boldog északi országban?

A gazdasági élet törvényei arra intenek, hogy ilyen reménységekkel nem szabad magunkat áltatni. Más feltételeket szabott a természet és a sors a dán gazdálkodás számára, mint amelyek szerint Erdély népe gazdálkodhatik. A dán mezőgazdasági termékeket jobban lehet értékesíteni, mert a szomszéd államok lakossága iparral foglalkozik, tehát állandó vásárlója „Gazdaország“-nak. A jómódu Angliától csak a tenger választja el, s a hajón történő szállítás sokkal olcsóbb, mint a szárazföldi. Ezek a nagy előnyök lehetővé tették, hogy a dán földműves jó áron értékesítse minden terményét. De másik nagy előnye, hogy könnyen művelhető, csak egészen enyhén domboz földjét gépekkel dolgozza meg, melyeket négy-öt holdas gazda már könnyen beszerezhet nagy jövedelméből.

A sors és a természet tehát nemcsak abban kedvezett a dán földműves népnek, hogy a gazdálkodás számára a lehető legalkalmasabb időjárással és a könnyen művelhető földdel biztonságossá tette a termelést, hanem segítségére volt a gazdasági termékek értékesítésében is, amidőn a hasznos hajtó szomszédosság áldásaiban is részesítette.

Azonban a dán nép történelméből tanulhatjuk meg azt, hogy a sors által nyújtott előnyök mellett is milyen nagy szükség volt a gazdaember helyes gondolkozásmódjára, hogy Dánia és a dán polgár boldogulni tudjon. Látni fogjuk, hogy száz évvel ezelőtt a dán földművesnek még semmivel sem volt jobb a helyzete, mint akármelyik más európai or-

szágban élő gazdatársának. De azt is megfigyelhetjük, hogy rövid pár évtized alatt mekkorát fejlődött, milyen gyökeresen át tudta alakítani egész életét, bár kezdetben, tehát a legnehezebb időkben, teljesen magára hagyatva, önjerejéből kellett helyzete javulásáért küzdenie.

A dán nép önbizalmát épen e nehéz időkben elért eredményei alapozták meg. Ráébredt saját erejére, az emberi munka, az emberi akarat sorsformáló jelentőségére.

Tulajdonképpen a nép erős akarata és helyes életfelfogása teremtette meg a mai boldog Dániát. Minden intézményét, mely ma a külföld csodálatát váltja ki, a nép alapozta meg, miután belátta, hogy azokra szüksége van és sokáig egyedül ő volt az intézmények fentartója is, bár ez gyakran minden erejét lefoglalta.

Erdély magyar népe is nehéz időket élt át és több alkalommal bizonyította, hogy fennmaradásáért nagy áldozatokat képes hozni. Ha tehát megfigyeli, hogy mit tett a dán gazdaember a mostoha időkben, hogyan formálta gondolkozásmódját és magatartását a szerint, ahogyan az idő követelte, — és hogy miként sikerült ezen az uton önjerejéből eljutnia mai jó helyzetébe, — akkor e vizsgálódásnak az eredményei Erdélyben is építő hatással, serkentő erővel fognak dolgozni a gazdák lelkében. A dán példamutatás elsősorban arra szolgálhat, hogy felvilágosítsa Erdély magyar népét: milyen helyesen cselekednék, ha vállalná iskoláinak és intézményeinek fentartását. *Mert ez volt a dán nép élni akarása-*

nak is legelső megnyilvánulása. De azt is érdemes tudni, hogy e kezdő lépés után az iskolában megszerzett több tudást mire használta fel Dánia népe, hogyan folytatta útját tovább a fejlődés felé?

Következő beszámolóimban ezeket szeretném vázolni.

(Kopenhága.)

Gyallay-Pap Zsigmond.

Kérje haladéktalanul az én leírásomat:

új étkezési művészet,

amely már sok embernek mentette meg az életét. Ezen étkezési módszer akármilyen életmód mellett folytatható és hozzájárul a betegség gyors leküzdéséhez. Éjjeli izzadás és köhögés elmúlik, a test-súlyt emeli és lassanként megszünteli a szenvedést.

Az orvosi tudománynak komoly emberei elismerik az én jeles módszeremet és szívesen járulnak hozzá alkalmazásához. Mirel hamarabb folyamodunk hozzá, annál jobb.

Teljesen ingyen

és portómentesen kapja könyvemet, amelyből számos tudnivalót merithet. Mivel az én kiadóm összesen csak 10.000 drbot küld el díjmentesen írjon azonnal egy levelezőlapot a következő címre:

Postszállítástelje:

ERNST PASTERNAK, BERLIN S O.

Michaelkirchplatz 13. Abl. Z. 609.

Száj- és körömfájás járvány fenyegeti az állatállományt.

A hasított körmű állatok között fellépő száj- és körömfájás betegség rendszeren Európa keleti feléből kiindulva terjed nyugat felé. A betegség először Oroszországban, a Balkán-félszigeten szokott fellépni, innen terjed Magyarországra és Európa nyugati részeire. *Idén a betegség Franciaországban, tehát Európa nyugati részén lépett fel.* Németországban minden óvinté-

kedést megtettek, hogy a járvány Franciaországból ne terjedhessen Németországba. Tekintettel azonban arra, hogy a száj- és körömfájás betegség rendkívül erősen fertőző természetű és a hasított körmű vadállatok is terjesztik, bizonyos, hogy a németek óvintézkedései nem fognak bevalni. Így nekünk is fel kell készülnünk arra, hogy a betegséget, ha hozzánk megérkezik, felkészülve fogadjassuk. Lapunk következő számaiban visszatérünk a be-

tegség ellen való védekezés és gyógyítás módozatainak ismertetésére.

Nagyon sok mezőgazdasági gépet vásárolnak a gazdák.

A gabonaárak kedvező alakulása következtében a gazdák sok mezőgazdasági gépet vásárolnak. Különösen ekék, boronák és vetőgépek iránt mutatkozik nagy érdeklődés. Ezenkívül azonban aratógépeket, eséplőgépeket és zúzómalmokat is vásárolnak.

Művelődési mozgalmak.

Úti írapasztalataim.

Még selypítve beszél a gyermek, de édesanyjától máris megtanulta, az első imádságot és egy-két játékos verset, amelyeket még álmában is mondogat. A gyermeklélek ilyenkor nagyon fogékony. Épp ezért fontos, hogy a magyar anyák a mi sok szép nótánkat dalolják gyermekeik bölcsője felett. Amit a gyermekek ilyenkor megtanulnak, nagy korukban is szeretettel gondolnak arra vissza, mint Petőfi a bölcső dalára. Kisebbik fiam bölcsős korában — bár még jóformán beszélni sem tudott — nem aludott el, amíg el nem énekelték neki „Éj van, csend és nyugalomnak éje“. Ma már nagy fiu, gimnáziumba jár és ma is ez a legkedvesebb dala. Ezért hangsúlyozom, hogy kisgyermekeink részére jól válogassuk meg a verseket és dalokat, hogy nagy korukban is szeretettel gondoljanak rá. Minden faluban milyen fontos volna a fiatal anyák iskolája.

Ha a gyermek iskolába kezd járni, a szülők munkája is megnehezedik. De örvedetes jelenség, hogy mindenütt megértik az idők szavát és ebben a rohanó világban szívvel-lélekkel igyekeznek a tanítók munkáján könnyíteni és odahaza gyermekeiket a szűkeges dolgokra megtanítani.

Pár nappal ezelőtt egyik alsiki falucskában nagyon kedves jelenetnek voltam szemtanuja. Örömmel láttam, hogy amint egyik előfizetőnk fáradságos munkájából hazatért, kislfiát nyomban maga mellé ültette, s otthoni leckéjére kezdte tanítani. Udvarán az ekeszarva tán még meleg volt kézsorításától s kerges tenyerébe máris belecsuszott a könyv. Meggörcsült ujjai éppoly szeretettel szántanak a betük mezején, mint amilyen élvezetesen hasítja éles ekevasával a fekete földet.

— Így megy ez nálunk minden nap, — mondja a gazda — amióta az iskola megkezdődött, nagyobb feladatunk van, de ennek ez is a rendje, mert azt akarom, hogy gyermekeim tanuljanak meg becsületesen olvasni, hogy majd a hosszú estéken olvassanak nekem a régi jó könyveimből és azokból a Magyar Nép könyvtári ajándékkönyveiből, melyeket épp a tekintetes úr adott még a tavaly.

Most hirtelen eszembe jut a Magyar Nép könyvtári pályázata s tovább szövöm a szót.

— Hát a Magyar Nép könyvtárából mit olvas legszívesebben, mi a véleménye és mit szeretne még olvasni ezután?

— Én bizony a „Hadrakelt emberek“-et, mert abban olyan igazi jól adja ki magát a fényképész úr, amikor leveszi őrnagy helyett a bihalat s a fényképet, mint az őrnagy úr levélíró diákja, elküldi az őrnagy szeretőjének a Bácskába, hadd gyönyörködjék a bihal-őrnagyban. Hogy aztán a hiba a szél-fuvásban volt-e, vagy a fényképezőben, nehéz megállapítani, de annyi bizonyos, hogy a levélíró diák nagy kópé volt, amiért aztán lett is nekik Sándorral együtt „Irány a front!“

No, meg a csiki asszonyról szólott igazat a szerkesztő úr, amikor a frontra küldé az urához látogatóba.

Ej, ha akkor minden harcoló katonának ilyen csiki fejrénep felesége lett volna és odaállították volna a háta mögé... bizonyára az egész világot elfoglaltuk volna!...

A „Mindennapi kenyerek“-et is nagyon szeretem családommal együtt, mert igazán jó táplálékunk.

A „Föld köpönyege“ oly meleg, hogy leánykám mindig beleburkolozik és valóságosan szerelmet vallott neki. Finom humorral telt szemléltető leírása mindvégig élvezetes. Kiemelkedően szép a „Naplemente“, „Alkony a hegyek között“ és „Mindnyájan halandók vagyunk, de még a csillagok is feltámadnak“!...

A Magyar Nép könyvtárából ezeket a könyveket olvasom legszívesebben. A Görög Ferenc-féle magyar nemzet történelmét is nagyon szeretem. Ezután szeretnék valamit olvasni, a mi foglalkozásunk anyagáról, az édes anyaföldről. Annyit bibelődünk vele s tapossuk naphosszat, de annál kevesebbet tudunk róla. Pedig halljuk, hogy a tudósok

kutatása sok olyan dolgot állapított meg, hogy ha mi azokat tudnók, hasznosabban tudnánk gazdálkodni.

Amint egy kis szünet áll be, a gyermekek ajkáról szebbnél-szebb szavakat indulnak el („Füstbe ment terv“, „Fekete kenyér“).

Örömtől duzzadó lélekkel távozom e háztól, miközben melegen szoritok kezét az apával, s magamban ezekkel a gondolatokkal lépek ki az ajtón: Ha minden magyar családban ennyi erény és öntudat lakóznék, bizakodóbb szemmel nézhetnénk a jövőbe!!

Vinczeffy Sándor.

Küldjük be válaszainkat a Magyar Nép pályázatára.

1938. január 1-én zárul jubileumi pályázatunk, mely olvasóink körében már eddig is nagy érdeklődést keltett. Kérjük mindazokat, akik eddig még nem küldték be válaszaikat, ne várják be a határidőt, hanem írják meg feleleteiket egy levelezőlapra a Magyar Nép szerkesztőségének (Cluj, Str. Baron L. Pop 5).

A jubileumi pályázat feltételei.

I. Olvasók és könyvtárosok számára.

1. Mely könyveket olvasta a Magyar Nép könyvtárából? 2. Milyen úton szerezte be azokat? (vásárolta, kölcsönkapta, milyen könyvtárból?); 3. Melyik kötet nyerte meg leginkább tetszését és miért? 4. Mit olvasna el még egyszer? 5. A nem olvasottak közül melyek érdeklik? 6. Milyen tartalmu könyvekkel szeretné szaporítani a „Magyar Nép“ könyvtárát?

A legsikerültebb és legpontosabb válaszokat értékes könyvajándékokkal jutalmazzuk. Összesen 15 díjat fogunk kiosztani. A beérkezett pályázatokat a Magyar Nép-ben nyugtázzuk és a pályázat eredményét, valamint a díjat nyert pályázatokat ugyanott közöljük.

II. Könyvtárak vezetői számára.

Az előbbi pontokra beküldött pályázat mellett, könyvtárak vezetői, gondnokai stb. küldjék be a következő két pontra is válaszukat: 1. A „Magyar Népkönyvtár“-nak mely kötetei találhatók könyvtárunkban? Hány példányban? melyek a legolvasottabbak? 2. Az ötvenhárom megjelent kötet közül melyekre lenne még szükség? A legpontosabb kimutatást díjazni fogjuk. Ugyanese díjat osztunk ki azon könyvtárak vezetői között, akiknek körzetéből az első számú pályázatra legtöbb pályázna, valamint akiknek körzetéből legtöbb díjnyertes válasz érkezik. Előnyben részesülnek a bírálatnál azon könyvtárosok pályázatai, akik az első hat pontra is pontos választ küldenek.

Műkedvelő előadások időszaka következik.

Egyesületek, könyvtárak, műkedvelők szerezzék be idejében könyvszükségleteiket a Magyar Népi Könyvtár első könyvvásárán.

I. csoport.

1. Abonyi—Rass: A betyár kendője, 6 felvonásban, népszínmű, rendezői utasítással, dalokkal.
2. Dr. Kántor Lajos: Műkedvelők színműtára II jelenet, darab, stb., rendezői utasítással.
3. Maksay V.: Műsor falusi műkedvelők számára. Egész estére szóló műsor, dal, vers, színdarab, ének.
4. Nagy Péter: Három egyfelvonásos színdarab. Petőfi és Arany, Jókai életéből és Arany János álma.
5. Voinovich—Bartók: Szivárvány, Zsuzsi. Kétszínű színdarab, a Nemzeti Színház műsorából.
6. Nemes Elemér: Daloskönyv, 69 népdal kottával.
7. Gyallay Domokos: Szavalókönyv, minden alkalomra. Válogatott versek, Balassa Bálinttól Ady Endréig.
8. Bálint Vilmos: A dúsgazdag, 4 felv. bibliai játék rendezői utasítással, a Minist. Cult. s. Art. Dir. Gen. a Teatrelor și Operelor Rom. 52—1933. szám alatt engedélyezve.
9. Vásárhelyi János: Hóstatáti lakodalom. Vidám földész esküvő.
10. Szotyori Lajos: Falusi mulattató 9 vígjáték jelenet és mesejáték, kottamelléklettel.
10. kötet kitünő színdarab, népdal és vers minden alkalomra díszkötésben 305 lej helyett csak 230 lei.

II. csoport.

11. Gyallay Domokos: Falusi színház, 8 felv. és vidám jelenet.
12. Ágoston Ignác: Hazatérés (falusi életkép). Karácsonyi-jelenet.
13. Seprődi János: Eredeti székely dalok, közel 60 eredeti székely népdal kottával.
14. Székely Miklós: A csizmadia, színdarab.

Ifjúságiak:

15. Récei Ede: A diák Jókai, életkép 5 felv. Jókai életéből.
16. Benedek Elek: Gyermekszínház, 19 vidám egyfelvonásos és jelenet minden alkalomra.
17. Székely Miklós: Egy karácsonyfa története és a mosónő gyermekei, két kedves karácsonyi színdarab.
18. Székely Miklós: Kis János szenvedései 3 felvonásban.
19. Székely Miklós: Vizsga előtt, Diák-színdarab egy felvonásban.
20. Csűrös Emilia: Gyermekszíndarabok és köszöntők. Vidám jelenetek, versek, dalok, játékok, köszöntők, minden alkalomra.
- 10 kötet színdarab, népdal, köszöntő füzve 315 lej helyett csak 255 lei.

A két csoport együtt összesen 20 kötet, kitünő színdarab, előadás, vers, népdal és köszöntő füzve 510 lei helyett csak 400 lei.

Megrendelhető a Magyar Nép kiadóhivatalában Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

A pénz előzetes beküldése esetén a rendelést portómentesen szállítjuk.

Az egyes kötetek külön is kaphatók!

Mulattató

Névnapi köszönő édes anyámnak...

(Erzsébet napjára.)

Legelső voltál te az asszonyok közt,
 mert szép voltál, szelíd, jó és igaz.
 Nemded párosult az ész és a kellem,
 kivatos asszony nem voltál soha.
 Istenből jött, mindig elfogadtad,
 hi heten vagyunk erre a tanuk:
 Hétszer szenvedtél meg hét új életért,
 mind a hetet szépen felneveltél.
 Igaz: az élted nem volt színház, s vígság,
 mindennapod serény munkába telt.
 Munka nálad a végtelenbe folyt,
 mint irántunk érzett nagy szereteted.

*

Legelső maradsz te az asszonyok közt,
 kecskes hajú, drága jó anyám.
 A hét, akikért hétszer megszenvedtél,
 emléked őrzik az időkön át.
 Anyám, a szíved végtelen szerelme
 kísérjen végig az életúton,
 örüljön reánk áldón a jószágod,
 mint az életen és túl a síron.

Ferenczy László Marcella.

A Nobe'-díj szünetése.

Dr. Szent-Györgyi Albert, szegedi egyetemi tanár nagy kitüntetésével kapcsolatban mindenkit érdekel az a kérdés, hogy mi is az *Nobel-díj* és hogyan keletkezett? Az óriási anyagi és erkölcsi sikert jelentő *Nobel-díj* megszületésének története nagyon érdekes. Keletkezése szervesen összekapcsolódik a legfontosabb robbanószerek felfedezésének történetével. A *Nobel-díjat* ugyanis *Nobel Alfréd* gyáros alapította, még pedig annak a védelemnek felhasználásából, amit robbanószereinek gyártásával szerzett.

Nobel Alfréd 1833-ban született, Svédország fővárosában, Stockholmban. Édesapja kémikusként volt, akinek vasércolvasztó telepei voltak. Kisgyermek korában Szentpétervárra került, ahol édesapja az orosz kormány támogatásával kohóüzemet rendezett be. *Nobel Alfréd* 1859-ig maradt Oroszországban, ekkor visszatért Svédországba és komoly vegyészeti tanulmányokba fogott.

Sokat foglalkozott a robbanószerek vizsgálatával. A nitroglicerinnel nevezett robbanóanyagával addig kísérletezett, amíg alkalmassá tette, hogy gyakorlatilag lehessen alkalmazni. Ehhez az eredményhez szomorú emlék fűződik. 1864-ben *Nobel Alfréd* tökéletesíteni akarta a nitroglicerint és kísérletet végzett, hogy fekete puskaporral vegyítve hogyan lehet meggyújtani. Egyik kísérlet alkalmával robbanás keletkezett. *Nobel Alfréd* egész gyártelepe a levegőbe repült, sok ember meghalt. Az áldozatok között volt *Nobel Alfréd* legfiatalabb öccse is. Nemsokára a rettentő szerencsétlenség után édesanyja bánatában halt meg.

Nobel Alfréd

Az óriási szerencsétlenség után *Nobel Alfréd* nem akart engedélyt adni új gyártelep létesítésére. *Nobel* végül is úgy határozott, hogy, ha szárazföldön nem engedik, egy tó vizén uszó tutajokra építi meg gyárát. A *Malar* tó partjaitól távol horgonyzó, uszó gyártelepen folytatta ezután kísérleteit. Kiváló munkásságát siker koronázta.

Új robbanó olaja, amelyet nagyban is tudott gyártani, kiválóan alkalmas volt robbantások elvégzésére. Legelőször Stockholm közelében egy vasuti alagút építésénél használták az új robbanó szert. Az itt elért eredmények csakhamar világhírnevet szereztek *Nobel Alfréd* új robbanószereinek és mindenfelé kezdték használni. Rövidesen megindult a robbanó-folyadék nagyban való gyártása. Az új szer sok szerencsétlenséget okozott. Folyékony állapotban volt és a vele való bánásmód és szállítása nagyon sokszor jelentettek veszélyt. *Nobel* ezért elhatározta, hogy szeret tökéletesíteni fogja, szilárd formában állítja elő. 1866-ban csaknem véletlenül fedezte fel a *dinamitot*. Ez robbanó-olaj és tiszta kovácskeveréke. A *dinamit* feltalálását is szomorú esemény tette emlékeztetéssé. Peru partjainál

felrobbant egy dinamittal megrakott hajó. A hajó a rajta levő emberekkel együtt teljesen megsemmisült.

Nobel Alfréd nemes érzésű tudós volt. Munkássága közben nem gondolt arra, hogy találmányai sorozata, amelyet később a *füstnélküli lőpor* tett még teljesebbé, a hadászatban milyen nevezetes szerephez jutnak. A *német-francia háboruban jutott először nagy szerephez a dinamit*. Amit a bányászat, építészet és a műszaknak más, robbanó anyagot használó ágai nem tudtak elérni, azt megtette a háború. A *dinamit világnépszerűsége* tett szert. Sorra alakultak minden országban a *dinamit* gyárak és Nobel Alfréd sokat tartózkodott külföldön új gyárak alapítása és ellenőrzése céljából. Olaszországban halt meg 1896-ban.

A halála után felbontott végrendeletből kiderült, hogy 50 millió svéd koronát hagyott a legfenköltebb és legnemesebb emberi célokra. Az óriási összeg felől úgy rendelkezett, hogy annak kamatait minden évben öt egyenlő részre osztva adják ki kiváló emberek jutalmazására. Meghatározta, hogy a díjból egy-egy díjat kapjanak azok, akik a természettan és vegytan területén a legfontosabb felfedezést tették. Egyet kapjon, aki az orvostudományban tette a legnagyobb felfedezést. Egy díjat kapjon az, aki az irodalomban a legszebbet alkotta és egyet, aki a világbéke érdekében legbuzgóbban dolgozott. A díjakat nemzetiségre és fajra való tekintet nélkül az érdem alapján kell kiadni.

Nobel Alfréd szép cselekedete az emberiség művelődésének egyik legszebb határköve. Ómaga a világbéke híve volt. Legszebben jellemzi lelkületét az a nyilatkozat, amelyet a füstnélküli lőpor feltalálása után tett:

„Találmányaimmal sohasem akartam az emberpusztítás véres céljait szolgálni. Hogy mégis a hadseregek veszik a legjobban hasznukat, abban csak egy vigasztal: az én találmányaim előbb-utóbb lehetetlenné tesznek minden háborút. A műszaki tudomány fejlődésével, remélem eljutunk odáig, hogy a hadviselés időtartama csak néhány nap lesz. A tökéletes hadieszközök korában majd hetekig vagy hónapokig hadakozni nem lehet.“

Nobel Alfréd nemes és nagy emlékéfé nem homályosítja el, hogy ebben tévedett!

Harkály doktor.

Gyönyörű lombos tölgyfa állt az erdőben és ágai közt sok kis madár fészkelte. Ott bujtak meg ellenségük elől. A nyáron gonosz ellensége támadt a tölgyfának: egy icinke picinke féreg.

Az a féreg felkúszott a törzsre és ahol egy kis repedése volt a fa kérgének, oda bebújt. Szívta a fa éltető nedvét, mely a földből felszívárgott a sok kis ágba, az ezer kis levélbe. A levelek táplálék híján fonnyadni kezdtek, a fák ágai szomorúan lógtak alá, a fa gyengült, vénült idő előtt.

A kis madarak megsajnálják kedves háziurukat és tanácsot tartottak. Vajjon mi baja lehet? Miféle doktor segíthet rajta?

Egy kis cinégének eszébe jutott a fák orvosa: a harkály. Tán az tud segíteni rajta?

Elrepültek mind, az egész ház lakói, és addig keresték a harkályt míg egy fa oldalán meg is találták amint ott éppen kopácsolgatott.

Harkály doktor figyelemmel végighallgatta panaszukat és elindult a szárnyas sereggel a beteg tölgyfához. Először is köröskörül megnézegette, majd hosszú csőrével itt is, ott is megkopogtatta.

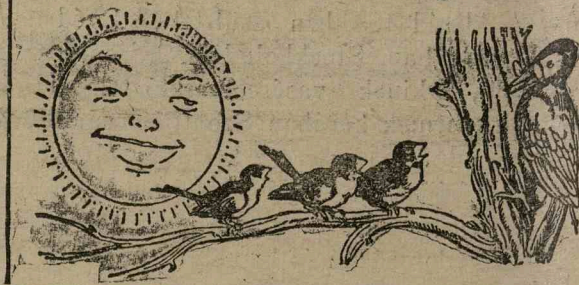
Aha, itt üres belül, itt mehetett föl a hivatalos vendég. Erre tovább. Ni-ni, milyen messzire ment már be. No, de se baj, kikerül az onnan!

Majd kis lyukat vágott csőrével a fa beteg kérgében, aztán belenyúlt csőrével, ki-nyujtotta hosszú, horgas nyelvét. Egy ideig keresgetett

— Megvagy, te gonosz fickó!

És kihuzta a kövér, összegubbaszkodott férget. Széjjelvágtá éles csőrével és ham, be is kapta.

Egy hét múlva már kiheverte a bajt a beteg fa, és hálásan takargatta a madarakat fészket, hiszen ők mentették meg az életét.

Aproságok • Adonák

Piccard tanár a mélységbe akar alászállani.

Piccard tanár, aki arról nevezetes, hogy különlegesen szerkesztett léggömbjével a levegő magas rétegeibe szállott fel és ott értékes kutatásokat végzett, kijelentette, hogy abbahagyja a magasság kutatását és a tenger mélyébe fog alászállni. Ugy tervezte, hogy először az Atlanti Óceánban 3—4 ezer méter mélységbe merül alá, hogyha ez a kísérlete sikerül, kilencezer méteres mélységbe akar különleges búvárkészülékével leereszkedni. Piccard tanár vállalkozása nagyon veszedelmes, mert a tenger mélyében a magas vízréteg miatt óriási nyomás uralkodik. Ezért a legkiválóbb acélból kell készíteni a búvárgömböt, hogy ne roppanjon össze. Különben Bebe Wiliam amerikai kutatónak sikerült különlegesen szerkesztett búvárgömbben a tenger mélyébe merülni. A kiváló kutató búvárutjáról érdekesítő könyvet írt, amelyben számolt be. Ugy látszik, Piccard tanár ennek hatása alatt határozta el, hogy ezután a mélységet fogja kutatni. A magasság kutatásában ugyanis már nagy verseny van, és Piccard nem reméli, hogy nagyobb eredményeket fog elérni.

Hortobágyi komondorok útja Egyiptomba.

Juszuf Kemál királyi herceg, az egyiptomi király nagyapja, több napig tartózkodott Debrecen melletti Hortobágyon és sikeres vadászatokon vett részt. A hercegnek nagyon megtetszett a Hortobágy s különösen a hortobágyi komondor

kutyákat kedvelte meg. Két kutyakölyköt megvásárolt és azokat Kairóba viszi. A herceg kijelentette, hogy nagyon jól érezte magát az Alföldön és újra ellátogat a Hortobágyra vadászni.

A nők hosszabbéletűek, mint a férfiak.

A nők átlagos életkora nagyobb, mint a férfiaké. Különösen idősebb korban tűnik ez ki, mert aránylag sokkal több férfi hal meg fiatalon, mint nő. Tíz-ezer azonos korn emberből két férfi remélheti, hogy a százéves kort megéri. Nő ellenben, a tapasztalatok szerint, négy érheti meg.

Mégis csak kell fizetni.

Elzász egyik kis városában cirkusz telepedett meg. Nagy hirdetésekben tette közhírré, hogy az első előadás alkalmával mindenki ingyen mehet be. Természetesen a cirkusz teljesen megtelt nézőközönséggel. Az előadás végén az igazgató udvarias formában felkérte a közönséget, hogy kimenetel alkalmával mindenki fizessen egy frankot, Sokan tréfára vették a felhívást, azonban fizetés nélkül senki sem tudott kijutni, mert a cirkusz egy kijáratánál két díjbirkózó vigyázott arra, hogy mindenki fizessen, a második kijáratot pedig egy állatszeli-dítő állotta el oroszlánjaival.

A sorsjáték történetéből.

Az első sorsjátékot 1520-ban Hollandiában rendezték. Németországban 1610-ben volt az első pénz-sorsolás. Magyarországon 1896-ban, Romániában 1906-ban vezették be a sorsjátékok rendszerét.

Csak nyugodtan ...

— Most pedig mindennek vége. Náladnál rettenetesebb asszony a világon nincs, örökre itthagylak! — kiabál a férj.

— Jól van, fiam, mikor átmész a könyhán, szólj a leánynak, hogy az asztalra ne tegyen terítéket számodra...

Kellemetlen kérdés.

— On azt mondja, hogy gondolatolvasó. Mondja csak, nem nagyon kellemetlen önnek az, hogy mindig tudja: milyen véleményekkel vannak önről az emberek?

A szerkesztésért felel:

GYALLAY DOMOKOS

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt, (orvosi tanácsokért 30 lejt), könyvnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

Sz. A. Zagon. A diófáján fel lépő betegséget gomba okozza. Előlene megfelelő permetezéssel lehet védekezni, ez azonban a nagytermű diófánál rendkívül nehezen alkalmazható. Tekintettel arra, hogy amint leveléből látjuk, csak egyik diófáján jelentkezik a betegség, feltehető, hogy ez a diófa fiatal, vagy talaj tekintetében alkalmatlan helyben áll. Az is lehetséges, hogy a többi diófáknál hajlamosabb erre a betegségre. Amennyiben azt állapítaná meg, hogy a diófa árnyékos helyen, vagy vadvizes talajban áll, azt tanácsoljuk, hogy vágja ki vagy nyugodjon bele, hogy évről-évre fel lép a betegség a fa levelzetén és természetesen Amennyiben úgy gondolja,

hogy a betegség ellen permetezéssel haszonnal védekezhetik, tavasszal készségesen megadjuk a szükséges utasítást. Hangsúlyozzuk, azoabán, hogy a nagytermetű diófa permetezése nagy költségbe kerül. A diófa kivágását törvénnyel szabályozták. Így hát az illetékes mezőgazdasági kamaránál beszélje meg a dolgot, mutassa be a beteg gyümölcsöket és csak az engedély elnyerése után vágja ki a fát. Ha a szükséges lépéseket megteszi, bizonyára megengedik a fa kivágását, azonban két új fát kell a kivágott diófa helyett ültetnie.

A. F. Nem kell kétségbe esnie, amiért vesebaja miatt egy ideig tartózkodnia kell a husevőstől. A húst könnyen lehet pótolni fehérjetartalmú tápanyagokkal. Erre kiválóan alkalmas éledelek a következők: tej, tojás, tehénturó, sajt, dió, moggyoró. Sőt a *krumpliban* is meglehetősen sok fehérje van. A zöldségfélék közül a *paszulyban*, *borsóban* és *lencsében* van sok fehérje. A jöminőségű *kenyér* is sok fehérjét tartalmaz.

L. I. Sokkal okosabb, ha a szőlőültetvények ültetését tavaszra hagyja. A gyümölcsfa csemetékét fagymentes napon bármikor elültetheti. Ha olyan nagy fa volna, hogy a fiatal gyümölcsfák gyökerének megfagyásától kell tartania, az ültetést szüntesse be és vermelje be a fákat tavaszig. Esetleg az idő még megengedhet, vagy lehetnek fagymentes napok a tél folyamán és akkor az ültetést folytathatja.

R. S. A tömény rézgalic oldatot minden kár nélkül hosszú ideig eltarthatja. A kádat azonban tedje le és a fedél illesztésénél agyaggal jól zárja el, hogy a nedvesség a kádból ne párologjon el. Ugyanazt mondhatjuk a szódaoldatról is, bár az hosszabb idej állás után bomlásnak indulhat.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

T. S. Csikszépviz, A. F. Tuson, L. M. Mezőbodon, L. S. Mezőmehes, P. A. Kissármás, S. M. Árpád.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Az 1938. évi könyvnapjaink december hó közepén jelenik meg. A könyvnapjainkat mindazon előfizetőinknek megküldjük, akik előfizetési díjakat f. év végéig számítva kifizették, vagy december elsejéig beküldik. A könyvnapjairól senkinek semmit sem számítunk fel, azt minden előfizető ingyen kapja meg. Ennél fogva érdekében áll előfizetőinknek, hogy az előfizetési díjat rövidesen küldjék be, mert kivétel nem teszünk és csak azoknak küldjük meg, akik nincsenek hátrálékban. Akik később fizetnek, azoknak is megküldjük a naptárt, azonban nem az első szállítmánnyal, tehát nem ebben az évben, hanem csak azután, ha az első szétküldés már lebonyolítást nyert. Új előfizetőinknek is adunk naptárt, de csak azon esetben, ha legalább egy félévi díjat előre beküldenek. Figyelmeztetünk tehát minden előfizetőt, aki még nem rendezte a f. év végéig szóló előfizetési díját, hogy igyekezzen a pénz beküldésével, mert ez esetben naptárunkhoz minden külön érdeklődés nélkül hozzájut. Egyébként a naptár pontos megjelenési időpontjáról lapunkban értesítjük olvasóinkat, tehát felesleges írni, hogy küldjük meg, mert nálunk pontosan nyilván vannak tartva azok, akik jogosultak a naptárhoz. Előre figyelmeztetjük olvasóinkat arra is, hogy ne sűrűssek a naptár elküldését, mert a több ezer darab naptár elküldésénél bizonyos beosztást kell tartanunk, azonban rövidesen mindenkire sor kerül.

tást kell tartanunk, azonban rövidesen mindenkire sor kerül.

Bartha Péter közölje pontos címét, hogy nov. 15-én beérkezett 180 lejért elkönyvelhessük.

G. K. Katona-verseit szívesen olvastuk el. Másokat is küldhet, hátha közlésre való is akad közöttük.

K. Zs. Nagygalambfalva. Köszönjük a bejelentett új előfizetőket. Közölje velünk, hogy ajándékképpen mely könyveket küldjük meg a Magyar Nép könyvtárából. Ugyanis megtörténhetik, hogy mi olyan ajándékkönyveket küldünk, amelyek már az ön birtokában vannak.

A következő befolyt pénzeket nyugtazzuk: B. A. Pürkeresz 600, N. L. Belényes 150, Sz. Gy. Somosd 150, Id. B. M. Rigmány 150, Irj. F. M. Lisznyó 155, Sz. F. Örvénd 300, K. S. Marosludas 270, Id. K. Gy. A. Nagyajta 155, F. I. Ótelek 155, B. F. Gátalja 215, R. I. Valkány 155, O. I. Végvár 600, B. Á. Tóvis 200, P. I. Bihardiószeg 155, M. I. Hegyközszentmiklós 150, Özv. B. J.-né Oklánd 150, M. S. Széphely 155, L. B. Ujmosnica 155, F. P. Ótelek 455, M. G. Zágony 150, B. B. Nyujtód 155, Sz. A. Pák 305, Id. R. S. Lécfalva 155, O. Á. Csomakörös 305, K. B. F. Kisjenő 155, F. S. Marosludas 155, A. P. Bögöz 155, I. A. Berend 155, F. F. Lécfalva 155, Cs. Gy. Aranyosgerend 155, B. S. Erdőhegy 155, F. B. Szatmár 1389, G. K. Kisjenő 150, Ifj. F. M. Homoródszentlászló 155, Sz. J. Korond 155, H. F. Mácsa 150, G. J. Zajzon 155, J. I. Hadikfalva 143, Sz. J. Valkány 155 lei.

Aprohirdetések

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Állástkeresők részére 20 szóig 40 lej. — Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelíges leveleket csak a portó beküldése esetén továbbítunk. Ugyisint az érdeklődésekre is csak úgy adunk választ, ha a válasz lev. lapot mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portó költséget.

Keresek egy református, nős, nagy családu kovácsmestert, valamint szintén nagy családu református béreseket is. Cim a kiadóban,

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár P.T., Budapest

által gyártott, legjobban bevált cséplőgépek ismét kaphatók. Szegecselt ráma. Négyyszer fordítható dobkosár. Acélrugók.

Medicago.

Mindenütt ismert legjobban bevált kalapácsos örlőgépek.

Jutányos árak. Kedvező fizetési feltételek.

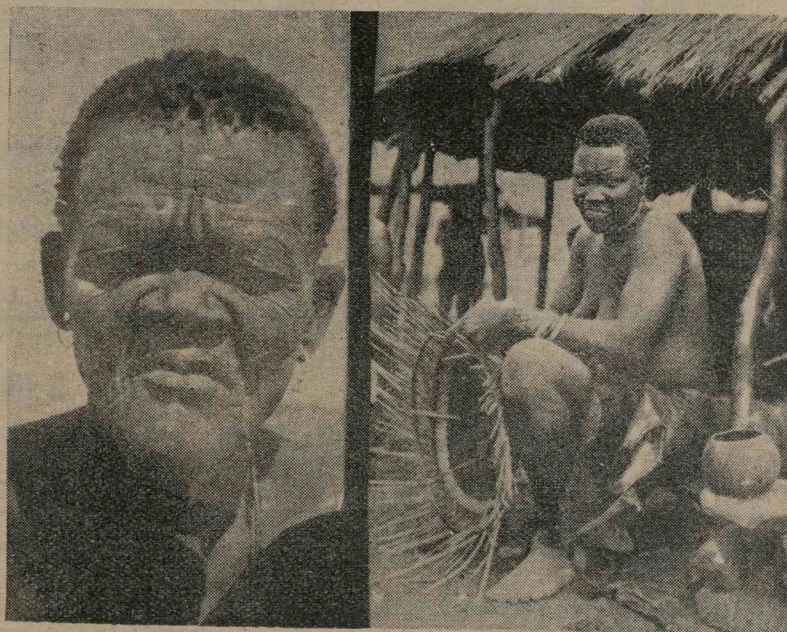
Vezérképviselő egész Románia területére:

Katona Ottó

CLUJ, Cal. Traian 33. — Telefon 25-66.

Akiknek bőrére alkudnak a fátalmak.

A világpolitikának legfontosabb kérdése, hogy a németek visszakapják-e volt gyarmataikat. Ezek Afrikában fekszenek, azokon a területeken, amelyeknek lakói négerek. A hatalmi vetélkedés tehát a négerek bőrére megy, akik kezdetleges viszonyok közt élnek Afrika forró vidékein.

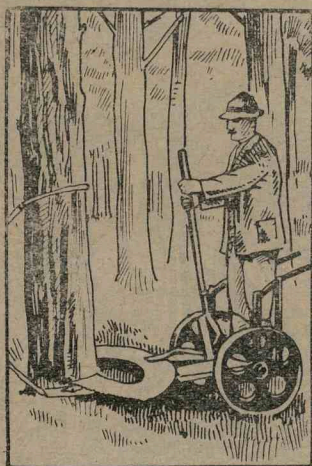

Tanuld meg!

Újrendszerű erdőlőfűrész.]

Érdekes képünkön gépiesített erdei fűrészrész mutatunk be. Az újrendszerű fűrészben fogaskerek áttétel van és ez annyira megkönnyíti a munkát, hogy egy ember a háttókar mozgatásának segítségével néhány perc alatt a legvastagabb törzsű fát is levágja. A fűrész szerkezete nagyon egyszerű elven alapszik. Mindenki ismeri a nehéz

hasonló elv szerint van összeállítva. Ezzel a fűrészrel nagyon könnyű a munka. Nagyobb megerőltetés nélkül rövid idő alatt egy ember a legvastagabb törzsű fát is könnyűszerrel levágja. Amin a képről látszik, a fűrész két kapcsoló karral a fa törzséhez kell erősíteni. Úgyes lakatos, kovács vagy műszerész olvasóink, akik az emelő belső szerkezetében levő áttételek jelentőségét és műszaki titkait ismerik, megpróbálhatják hasonló fűrész elkészítését.

gépek, autók és sulyos tárgyak emelésére szolgáló emelőket, úgynevezett hévereket. (A héver szó a német „Heber“-ből származik, emelőt jelent.) Az emelők belső szerkezetében a fogaskerekek olyan áttétellel vannak csoportosítva, hogy segítségükkel egy ember a legnehezebb gépet is fel tudja emelni. A képünkön bemutatott fűrész belső szerkezete

Öreg emberek étvágytalansága.

Idősebb korban különös gondot kell fordítani a rendszeres és egészséges táplálkozásra. Gyakori dolog, hogy idősebb embereknek nincs jó étvágyuk, a legfinomabb éledeleket sem fogyasztják el. Ez baj, mert az idős szervezet hamar legyengül, minden ellenállóképességét elveszíti és ennek következtében könnyen betegségek léphetnek fel. Ezért idősebb embereknel nagy gondot kell fordítani arra, hogy állandóan jó étvágyuk legyen, sőt arra kell törekedni, hogy étvágyukat fokozzák. Erre igen alkalmas szer a folyékony gyümölcs, vagyis a must vagy gyümölcsnedv. Súlyosabb esetekben, amikor öreg korban az éhségérzet teljesen hiányzik, sürgősen orvoshoz kell fordulni, mert a hosszúideig tartó étvágytalanság idősebb embernél életveszedelmet jelent. Egyáltalában vigyázni kell arra, hogy idősebb korban a gyomor és bél munkája, szóval az emésztés teljesen rendben folyjon le, mert ez meghosszabbítja az életet.

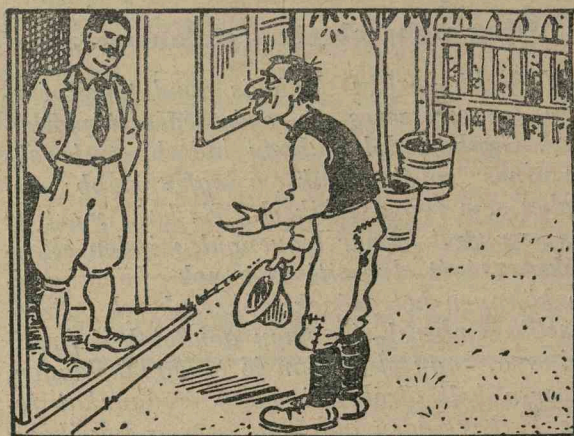
Piros levél, sárga levél,
 Kopott ágon remegve éi.
 Minden hervad havon-heven:
 A MAGYAR NÉP betűje nem.

A bankjegyek veszedelmes betegségeket terjesztenek.

A bankjegyek tiszta és piszkos, egészséges és beteg emberek kezein fordulnak meg. Így érthető, hogy nagyon sok betegséget terjesztenek. Egyik nyugati ország nemzeti bankjánál vizsgálatokat végeztek a bankjegyek fertőző voltára vonatkozólag. Megállapították, hogy ezer darab használt bankjegy hetven grammal súlyosabb, mint ezer darab új bankjegy. A súlytöbblet főképpen veszedelmes fertőző csírákra és szennyező anyagokra esik. A piszkos kézzől a bank-

jegyre jutó zsíros anyagokban a fertőző csírák nagyon jól fejlődnek. Ez az oka, hogy az olyan emberek, akik foglalkozásuk között sok bankjeggyel járnak, nagyon gyakran betegeszenek meg járványos betegségekben. Postatisztviselők és pénztárnokok között nagyon sokszor fordul elő olyan halálesetet okozó betegség, amelynek eredete fertőző bankjegyre vezethető vissza.

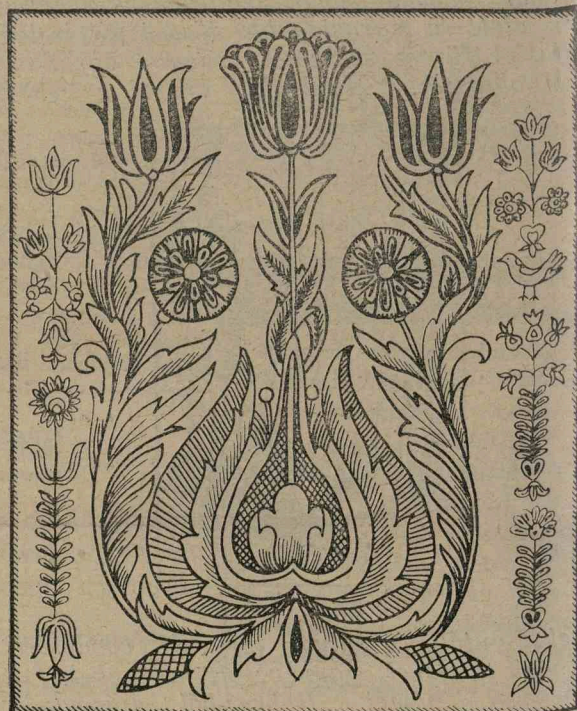
Jut is, marad is.

— Alamizsnát nem adok, hanem gyere el minden reggel hét órakor, takarítsd ki a ruhám, cipőm, ezért adok naponta húsz lejt. Ezt eddig egy munkanélküli végezte, aki tiz lejt kapott naponta, de a te kedvéért el fogom bocsátani!

— Hagyja csak azt a szegény munkanélkülit tovább dolgozni azért a tiz lejért és én eljövök mindennap a másik tizért. Így jut is, marad is.

A magyar disztés alapformái.

A tulipán és rózsza adja meg mai közleményünk fő jellemvonását. Középső disztésünk rendkívül alkalmas oltárterítők disztésére, ha egymás mellé téve sordísszé alakítjuk.